

MEMO

Betreft	Motie 16.24 Onderzoek AED netwerk burgerhulpverlening
Datum	10-01-2018

1. Inleiding

Bij motie M16.23 van 23 november 2016 heeft de gemeenteraad verzocht een onderzoek te doen naar een verantwoorde dekking van 24/7 beschikbare AED's in Gooise Meren. In deze memo zijn de resultaten en conclusies weergegeven.

1. Achtergrond

Het belang van snel handelen bij een plotselinge hartstilstand is helder. In de eerste zes minuten na een hartstilstand is de overlevingskans het grootst. In het hulpverleningsproces zijn opvolgend vier componenten bepalend voor het behalen van de 6 minuten norm:

- 1) snelle herkenning en noodoproep
- 2) directe reanimatie door omstanders (burgerhulpverleners)
- 3) vroege defibrillatie (inzet AED's)
- 4) aanrijtijden van de ambulance

Het streven naar een verantwoorde dekking van AED's kunnen we niet los zien van de vier componenten van het hulpverleningsproces bij een reanimatiemelding. Zij zijn in samenhang bepalend voor de snelheid en effectiviteit van hulpverleningsproces. Het doel van een dekkend netwerk van AED's is dan ook het behalen van de 6 minuten norm bij hartstilstand. Van belang is dat AED-hulpverlening aanvullend is op de zorgverlening van de ambulancedienst. De snelheid van het hulpverleningsproces is primair de verantwoordelijkheid van de ambulancedienst. Gemeenten hebben hierin geen wettelijke taak. Dit geldt ook voor het AED netwerk ter ondersteuning van de ambulancedienst.

2. Stand van zaken reanimatie hulpverlening Gooise Meren

In de afgelopen periode zijn de vier componenten van het reanimatie- hulpverleningsproces in kaart gebracht op basis van informatie van de Hartstichting, HartslagNu en de regionale ambulancedienst. Vanwege privacywetgeving mogen deze partijen geen informatie delen over exacte locaties van AED's en vrijwilligers. Daarom is het alleen een globale inschatting mogelijk. Onderstaand zijn de bevindingen weergegeven.

Snelle herkenning en oproep

In Gooise Meren wordt het hulpverleningsproces bij een reanimatiemelding op twee manieren versterkt en versneld. In de eerste plaats zijn alle politieauto's uitgerust met AED apparaten. Politieauto's zijn veelal eerder ter plaatse dan de ambulance waardoor veel eerder begonnen kan worden met defibrilleren. De politie vormt zo een extra buffer in de hulpverlening aan slachtoffers van een hartstilstand.

HartslagNu

Sinds 2013 de regionale ambulancedienst aangesloten op HartslagNu. Dit oproepsysteem voor burgerhulpverlening wordt direct na een melding bij de meldkamer ingeschakeld en werkt volledig automatisch, Dit systeem roept burgerhulpverleners via een sms-bericht op om de reanimatie op te starten. Het systeem lokaliseert daarnaast de geregistreerde AED's in een gebied en roept burgerhulpverleners op om de AED's op te halen.

Burgerhulpverleners (BHV'ers)

Het plaatsen van toegankelijke AED's is pas effectief als voldoende burgerhulpverleners inzetbaar zijn om de AED te bedienen. Per reanimatiemelding krijgen 30 burgerhulpverleners binnen een straal van 1,5 km via HartslagNu een sms met een oproep. Zij worden gevraagd om direct naar het slachtoffer te gaan en te starten met reanimatie of krijgen een oproep om eerst een AED te halen en daarmee naar het slachtoffer te gaan. De eerste 10 vrijwilligers worden automatisch direct naar het slachtoffer gestuurd. De volgende 20 vrijwilligers worden verzocht om de gelokaliseerde AED's op te halen. Dat betekent dat een AED binnen het oproepsysteem pas inzetbaar is bij de beschikbaarheid van minimaal 11 geregistreerde vrijwilligers in het gebied. In de onderstaande tabel is voor Gooise Meren het aantal geregistreerde BHV'ers weergegeven. Ook is aangegeven welk aantal BHV'ers aanvullend nodig is voor een optimale dekking binnen het oproepnetwerk van HartslagNu (Bron ambulancedienst en Hartstichting).

	Geregistreerde BHV'ers bij HartslagNu	Extra BHV'ers nodig voor een optimale dekking
Muiden/Muiderberg	36	24
Naarden	85	95
Bussum	164	175
Totaal	285	294

Uit de cijfers kunnen we concluderen dat voor het opzetten van een optimaal burgerhulpverlenersnetwerk van HartslagNu ten minste twee keer zoveel burgerhulpverleners moeten worden opgeleid en geregistreerd.

Beschikbaarheid van AED's

In het systeem van HartslagNu worden alleen AED's geregistreerd die ter beschikking worden gesteld aan het netwerk en aan de voorwaarden voldoen. Het aantal geregistreerde AED's binnen HartslagNu is voor Gooise Meren beperkt. Dit is echter geen indicatie voor het aantal AED's dat aanwezig is binnen Gooise Meren. Het is bekend dat veel winkels, kantoren, kerken, hotels, horeca, sportcentra gezondheidscentra, zorgcentra en bedrijven beschikken over een AED. In 2013 hebben gemeenten in de regio een inventarisatie uitgevoerd onder eigenaren van AED's. Daaruit bleek dat de bereidheid om de AED ter beschikking van het netwerk te stellen beperkt is. Hierbij kan een kostenoverweging een rol spelen. Ook willen veel eigenaren niet het risico lopen dat een AED niet beschikbaar is als zij deze zelf nodig hebben.

Op basis van een inschatting van de Hartstichting geeft de onderstaande tabel inzicht in het aantal bij HartslagNu geregistreerde AED's en benodigde AED's voor een optimale dekking. Er is geen informatie beschikbaar over de optimale plaatsingslocaties en spreiding van de AED's.

	Geregistreerde AED's bij HartslagNU	Extra AED's nodig Voor een optimale dekking	AED's in beeld via aed4u (Rode Kruis)
Muiden/Muiderberg	1	10	13
Naarden	3	11	33
Bussum	7	11	21
Totaal	11	32	67

Uit de bovenstaande cijfers concluderen we dat het aantal geregistreerde AED's binnen HartslagNu minstens drie keer zo groot moet worden om een optimale AED dichtheid voor het oproepsysteem te kunnen realiseren. De Hartstichting gaat uit van 1 AED per 6 hectare. Alle geraadpleegde partijen geven echter aan dat de dekkingsgraad op zichzelf weinig zegt vanwege de verschillen in bevolkingsdichtheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van gebieden en activiteiten in de gebieden. Bij het plaatsen van publieke AED's is de strategische ligging en snelle toegankelijkheid van de locatie veel relevanter voor een (kosten) effectieve inzetbaarheid. Als risicogebieden worden genoemd sportfaciliteiten en winkelcentra. Het wordt niet als zinvol of kosteneffectief gezien om AED's wijd verspreid in lage risicogebieden zoals woonwijken op te hangen.

Aantal reanimatiemeldingen HartslagNu

Onderstaand is het aantal reanimatiemeldingen en oproepen in 2015 tot en met half december 2017 binnen in Gooise Meren weergegeven. Daarbij is vermeld hoe vaak het systeem het volledige aantal van 30 vrijwilligers per incident heeft opgeroepen en hoe vaak een AED is opgeroepen. Of een vrijwilliger daadwerkelijk op een oproep reageert wordt niet geregistreerd ivm privacywetgeving.

Jaar	Aantal reanimatie meldingen	Aantal volledige oproepen (30 vrijwilligers per incident)	Aantal keer AED opgeroepen
2017 (medio december)	80	70	68
2016	73	45	41
2015	68	12	39

Van belang is dat in de afgelopen 3 jaar bij alle reanimatiemeldingen via HartslagNu vrijwilligers zijn opgeroepen. We zien in de afgelopen jaren een sterke stijging in het aantal oproepen waarbij het

streefgetal van 30 opgeroepen vrijwilligers per melding is behaald. Ook zien we dat het aantal opgeroepen AED's sterk is toegenomen. In 2017 is in 85% van de meldingen een AED ingezet via het netwerk van HartslagNu. We kunnen dan ook concluderen dat het netwerk van HartslagNu in Gooise Meren in de afgelopen drie jaar effectief heeft gefunctioneerd, ondanks dat het aantal AED's in het netwerk nog niet dekkend is.

Aanrijtijden ambulance

De inzet van het burgerhulpverleningsnetwerk (vrijwilligers en AED's) is altijd aanvullend op de hulpverlening van de ambulancedienst. De regionale ambulancedienst Gooi- en Vechtstreek behoort tot de best presterende ambulancediensten van Nederland. Volgens de norm moet minstens 95% van de ambulances binnen 15 minuten ter plaatse zijn. In onze regio is dit percentage 97% (2016). In Muiden/Muiderberg zijn de aanrijtijden echter langer geworden door de aanpassing van de A1. De gemeente overlegt momenteel met de ambulancedienst en Rijkswaterstaat om tot een oplossing te komen. Overigens is het de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraars om afspraken te maken met de ambulancedienst over het behalen van de norm.

Kosten

De financiële consequenties van het realiseren van een optimaal dekkend AED-netwerk zijn aanzienlijk. Er moet rekening worden gehouden met een eenmalige kostenpost van ongeveer 100.000 Euro en een structurele kostenpost van 30.000 Euro per jaar. Dit betreft de aanschaf van AED's en buitenkasten, jaarlijks onderhoud en het trainen van vrijwilligers.

Daarnaast zijn er kosten voor de organisatie en beheer van het AED-burgerhulpverleningsnetwerk. Veelal wordt de totstandkoming van een AED-netwerk gedragen vanuit een burgerinitiatief. In Gooise Meren heeft zich voorsnog geen partij gemeld die de lokale organisatie op zich wil nemen.

3. Conclusie

De aanrijtijden van de ambulance zijn in Gooise Meren over het algemeen goed. In combinatie met de politieauto's met AED's is hulp in Gooise Meren relatief snel ter plaatse. Uit de cijfers van HartslagNu blijkt dat de inzet van AED's in het burgerhulpverleningsnetwerk in de afgelopen jaren sterk is gestegen tot 85% van de meldingen, ook zonder volledige dekking. De noodzaak om aanvullend te investeren in een dekkend netwerk van AED's is dan ook niet voldoende aangetoond. Met de ambulancedienst wordt gezocht naar een oplossing om de toegankelijkheid van Muiden Muiderberg te verbeteren om zo de aanrijtijden te versnellen.

Zoals gezegd is het plaatsen van AED's in hoge risicogebieden zoals sportfaciliteiten en winkelcentra wel effectief. Op veel van dergelijke locaties zijn AED's aanwezig maar zij zijn niet aangesloten bij het netwerk van HartslagNu. De gemeente zal in de komende periode gaan we na welke AED's op relevante locaties van de gemeente aangesloten kunnen worden op het netwerk. Door het geven van het goede voorbeeld en het organiseren van publiciteit willen we bijdragen aan het vergroten van de motivatie onder inwoners en eigenaren van AED's om aan te sluiten bij het AED-burgerhulpverleningsnetwerk van HartslagNu.

Gemeenten hebben geen wettelijke taak om te voorzien in een dekkend netwerk van AED's ter ondersteuning van de hulpverlening van de ambulancedienst. Wij vinden dat het realiseren van een dekkend netwerk van AED's en burgerhulpverleners in de eerste plaats gedragen moet worden door burgers of vrijwilligersorganisaties. Het draagvlak onder inwoners is essentieel voor een effectief burgerhulpverleningsnetwerk. Zonder voldoende vrijwilligers is het realiseren van publieke AED's niet zinvol. Indien in Gooise Meren een dergelijk burgerinitiatief ontstaat zullen we heroverwegen of een investering vanuit de gemeente zinvol is om een dergelijk netwerk te ondersteunen.